

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/101/2019
Identifikačné číslo spisu: 3017200218
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3017200218.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci sťažovateľa (predtým žalobcu): Z. H. K., bytom F. XX, XXX XX W., právne zastúpený: JUDr. Marián Ďurina, advokát, so sídlom Sibírska ulica 4, 831 02 Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Kutuzovova ulica 8, 831 04 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, č. SEĽUZ-24-22-2/2017-OdSP zo dňa 14.06.2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 28Sa/8/2017-152 zo dňa 25.04.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Sťažovateľovi náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) rozsudkom, č. k. 28Sa/8/2017-152 zo dňa 25.04.2019, zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného, č. SEĽUZ-24-22-2/2017-OdSP zo dňa 14.06.2017, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia (ďalej aj „prvostupňový správny orgán“ alebo „VÚSZ“), č. VÚSZ-65210023567609/2017 zo dňa 17.02.2017, ktorým prvostupňový správny orgán podľa § 30 ods. 1 písm. i/ zákona č. 71/1967 Zb., Správny poriadok (ďalej len „správny poriadok“), zastavil konanie o priznanie výsluhového príspevku žalobcu od 01.05.1995, nakoľko zistil, že VÚSZ rozhodnutím zo dňa 17.05.1995, podľa § 33 ods. 1 písm. b/ zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov, v znení účinnom do 10.08.1995 (ďalej len „zákon č. 76/1959 Zb.“), priznal žalobcovi od 01.05.1995 výsluhový príspevok po dobu dvoch rokov od prepustenia zo služobného pomeru, t. j. do 30.04.1997. Keďže ku dňu podania novej žiadosti žalobcu o priznanie výsluhového príspevku od 01.05.1995, ktorú žiadosť podal na príslušnom správnom orgáne dňa 18.07.2016, nedošlo k žiadnej zmene skutkových okolností, ktoré by zakladali nárok na zvýšenie už priznaného výsluhového príspevku, alebo ktoré by odôvodňovali iné meritórne rozhodnutie o výsluhovom príspevku, správne orgány s poukazom na ustanovenie § 30 ods. 1 písm. i/ správneho poriadku zastavili správne konanie, prezentujúc záver, že štúdium na vojenských gymnáziách nie je

možné považovať za výkon služby v ozbrojených silách, čo bolo spornou otázkou v rámci administratívneho konania a stalo sa spornou otázkou aj v rámci súdneho prieskumu iniciovaného správnu žalobou.

2. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne popísal priebeh správneho konania, obsah rozhodnutí vydaných v správnom konaní, vyjadrenia účastníkov konania a uviedol, že po preskúmaní veci sa stotožnil s právnym názorom správnych orgánov prezentovaným v napadnutých rozhodnutiach. Poukázal na skutočnosť, že právna regulácia sociálneho zabezpečenia bývalých vojakov prešla za ostatné desaťročia vývojom. Výsluhový príspevok bol pôvodne upravený zákonom č. 76/1959 Zb., neskôr zákonom č. 114/1998 Z. z., v súčasnosti zákonom č. 328/2002 Z. z.. Žiadny z uvedených predpisov nepovažuje štúdium na vojenskom gymnáziu za výkon vojenskej služby, resp. služobný pomer. K uvedenému historickému vývoju podali pomerne podrobný výklad správne orgány vo svojich rozhodnutiach a správny súd bez potreby rekapitulácie tohto výkladu naň odkázal.

3. Podľa jeho názoru, úlohou správneho súdu pri plnení prieskumnej povinnosti nie je vyčerpávajúcim spôsobom prezentovať všetky právne predpisy, z ktorých nevyplýva možnosť považovať pre vznik nároku na výsluhový príspevok štúdium na vojenskom gymnáziu za výkon služby v ozbrojených silách alebo za výkon vojenskej služby alebo za služobný pomer. Správny súd súhlasil s právnym názorom správnych orgánov, podľa ktorých, aby to možné bolo, muselo by to byť výslovné upravené v príslušnom právnom predpise. A hoci žalobca vo svojich vyjadreniach v administratívnom konaní poukazoval na rôzne skutkové situácie, neuviedol žiadny konkrétny právny predpis, podľa ktorého by bolo možné považovať štúdium na vojenskom gymnáziu za výkon vojenskej služby. Ani správny súd, vedený zásadou iura novit curia, takýto predpis ako súčasť právneho poriadku Slovenskej republiky, či už v čase štúdia žalobcu na vojenskom gymnáziu alebo neskôr, neidentifikoval. Z relevantných právnych predpisov vyplýva, že žiaci 1. až 4. ročníka vojenského gymnázia sa štúdiom pripravovali na štúdium na vojenských vysokých školách. Počas štúdia títo žiaci neboli vojakmi v činnnej službe a počas štúdia nevykonávali ani základnú (náhradnú) vojenskú službu. Žiaci vojenských gymnázií začali vykonávať základnú vojenskú službu až odo dňa nástupu na štúdium na vojenskú vysokú školu. Štúdium po skončení povinnej školskej dochádzky sa u žiakov vojenských škôl vykazovalo v zmysle rezortného interného normatívneho aktu ako doba občianskeho zamestnania zaradená do III. pracovnej kategórie. Žiaci gymnázia počas štúdia nemohli byť vojakmi z povolania, nakoľko do služobného pomeru vojaka z povolania mohli byť prijatí až po vykonaní základnej služby. Štúdium na vojenskom gymnáziu bolo dobou potrebnou na prípravu na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky a nebolo dobou výkonu vojenskej činnnej služby.

4. Správny súd dodal, že sociálna politika štátu, a to aj pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie bývalých príslušníkov ozbrojených síl, je vždy odrazom nielen politického, ekonomického a historického vývoja istého spoločenstva, ale aj prostriedkom, akým štát presadzuje svoje aktuálne dominantné sociálnopolitické predstavy. Odvetvie práva sociálneho zabezpečenia je tvorené právnymi normami vyznačujúcimi sa kogentnou povahou regulácie právnych pomerov, ktorým nie sú vlastné ustanovenia upravujúce zmierňovanie tvrdosti zákona alebo uplatňovanie výnimiek. Ide o oblasť, kde priestor na tzv. sudcovskú tvorbu práva je minimálny a kde je potrebné pri voľbe výkladových metód mať za to, že ak niektorý spoločenský fenomén nie je upravený spôsobom, aký očakávajú individuálni adresáti právnych noriem, deje sa tak na základe vôle zákonodarcu a nie na základe jeho opomenutia. To, čo žalobca vníma ako medzeru v právnom poriadku Slovenskej republiky, ktorá vo svojich dôsledkoch má podľa neho sociálne negatívne vplývať na stovky bývalých príslušníkov ozbrojených síl, ktorí postupne dovŕšujú dôchodkový vek, nevníma správny súd ako priestor na uplatnenie tzv. sudcovskej tvorby práva. Jedným zo základných aplikačných pravidiel prístupu k výkladu právnych predpisov je predpoklad, že zákonodarca (aj v historickom priereze) je racionálne konajúcim subjektom verejnej moci. Ak niektoré spoločenské javy neupravil spôsobom, aký by jednotlivec (v tomto prípade žalobca) považoval za súladný s jeho vnímaním spoločenského cieľu právnej úpravy, nie je možné bez ďalšieho preklenúť rozhodovacou činnosťou súdov cieľ zreteľne sledovaný zákonmi o sociálnom zabezpečení a vytvoriť pre účely dôchodkového zabezpečenia vojakov z povolania namiesto príslušného štátneho orgánu na úseku správy ozbrojených síl zoznam činností zaradených do I. alebo II. kategórie funkcií z činností vojakov

mimo činnej služby a mimo služby vojakov z povolania. Uviedol tiež, že s prihliadnutím na cieľ sledovaný právnymi predpismi sociálneho zabezpečenia, ktorým bolo pre účely dôchodkového zabezpečenia zvýhodniť vojakov z povolania, nezaradenie štúdia žiakov na vojenskom gymnáziu do I. kategórie funkcií, nemožno kvalifikovať ako opomenutie alebo nečinnosť príslušných rezortných orgánov správy ozbrojených síl štátu, s následkom ukrátenia vojakov v službe zaradenej do I. kategórie funkcií o ich oprávnené nároky za výkon prípravy na budúce povolanie. Zaradenie vojenskej služby do preferovanej I. kategórie funkcií zákon zásadne viazal na status vojaka z povolania, pričom ak vojak nastúpil a vykonával základnú (náhradnú) vojenskú službu a po jej skončení bol prijatý do služobného pomeru vojaka z povolania alebo vojaka v ďalšej službe, táto doba výkonu základnej (náhradnej) vojenskej služby sa mu započítavala do I. kategórie funkcií, ak bol ako vojak z povolania po prvý raz ustanovený do služby zaradenej do I. kategórie funkcií. Žiadne z povinností, ktoré žiaci v priebehu štúdia na vojenskom gymnáziu v rámci výchovného procesu vykonávali a nazývali sa službami (napr. dozorná služba a pod.), hoci sa svojím názvom, obsahom alebo náplňou činnosti javili byť totožné s výkonom činnosti vojakov z povolania, nemožno podradiť pod vojenské činné služby vojakov z povolania v zmysle Branného zákona. V tomto ohľade možno na základe vyššie uvedeného konštatovať, že žiaci vojenského gymnázia boli osobami mimo činnej služby a teda ani vo vzťahu k ich činnosti v rámci vzdelávacieho procesu nemohlo byť realizované zaradenie medzi služby vojakov z povolania do I. kategórie funkcií.

5. Vo vzťahu k aplikácii ustanovenia § 30 ods. 1 písm. i/ správneho poriadku správnymi orgánmi, správny súd nezistil pochybenia. Pretože správne orgány dôvodne neuznali obdobie štúdia žalobcu na vojenskom gymnáziu ako výkon služby v ozbrojených silách alebo ako výkon vojenskej služby alebo ako služobný pomer, boli na aplikáciu § 30 ods. 1 písm. i/ správneho poriadku splnené nielen podmienky totožnosti účastníkov konania, totožnosti predmetu konania a existencie skôr vydaného právoplatného rozhodnutia, ale aj podmienka podstatne nezmeneného skutkového stavu.

6. Proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne podal žalobca v zákonom určenej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu uvedenom v ustanovení § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom.

7. Krajskému súdu sťažovateľ vyčítal, že nevykonával vyčerpávajúce dokazovanie na nariadenom pojednávaní, čím porušil princíp rovnakého zaobchádzania. Nesúhlasil s názorom, že štúdium na vojenskom gymnáziu žalovaný označil ako III. pracovnú kategóriu, ak predmetné štúdium a službu považoval za bežné štúdium na civilných stredných školách. Odo dňa nástupu do vojenského gymnázia dňa 27.08.1974 bol žalobca v nepretržitom služobnom pomere, nosil služobnú uniformu a slúžil v kasárňach. Poukázal na § 33 zákona č. 76/1959 Zb., v ktorom nie je konkretizovaný druh služby na účely výsluhového príspevku. Poukázal na zákony o zbraniach a strelive, v ktorých je zadané, že strelné zbrane mohli dostávať aj osoby vojensky činné, teda aj žiaci vojenských gymnázií. Vyjadril nesúhlas s tvrdením, že štúdium na vojenskom gymnáziu nie je možné považovať za výkon služby v ozbrojených silách. Tvrdil, že popri štúdiu riadne vykonával službu.

8. Sťažovateľ neakceptuje tvrdenie žalovaného, že nemá k dispozícii všetky dokumenty relevantné pre zistenie skutkového stavu, či žalobca splnil zákonom stanovené podmienky pre priznanie výsluhového dôchodku. Poukázal na problém žalovaného, ktorý sa snaží uplatniť svoje názory aj spätne a snaží sa riešiť prípady od roku 1945, čím svojim postupom zneisťuje vyslúžilých vojakov tým, že preferuje záujmy štátu a záujmy jednotlivca sa stali okrajovými. Sťažovateľ nesúhlasil s vyjadrením krajského súdu, že vojaci vojenských stredných škôl, do dovŕšenia veku 17 rokov, boli vedení ako chovanci, pretože vojakom sa mohli stať už po dovŕšení veku 16 rokov. Za nesprávnu považuje aj dedukciu správneho súdu, podľa ktorej, služba v armáde nebola podmienená základnou službou.

9. Sťažovateľ sa v ďalšom texte kasačnej sťažnosti zaoberal vlastným historickým výkladom problematiky „chovancov“ a uviedol, že nesúhlasí s označovaním študentov vojenských gymnázií uvedeným pojmom.

10. Sťažovateľ ďalej uviedol, že dňa 25.04.1995 podpísal Výkaz dôb a kategórii funkcií rozhodných pre realizáciu kádrových opatrení pre zabezpečenie peňažnými dávkami podľa zákona o služobnom pomere. To však neznamená, že súhlasil s tým, že štúdium na vojenskom gymnáziu je uvedené ako občianske zamestnanie v III. pracovnej kategórii. V uvedenej dobe nebol riadne poučený a nemal dostatočný prehľad o obsahu daného dokumentu. Namietal, že z osobného spisu nevyplýva, že by žalovaný disponoval zoznamom rezortných, preferovaných zamestnaní, v ktorých by bolo štúdium na vojenskom gymnáziu vylučované z I. alebo II. kategórie funkcií. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 132 ods. 1 písm. a/ a b/ zákona č. 100/1988 Zb.. Podľa jeho názoru, služba žiakov popri štúdiu na vojenských stredných školách má šancu na uznanie prvých ročníkov za I. kategóriu funkcie už od 15 rokov veku. Poukázal na rozsudok Krajského súdu Praha, č. 42Ad/2/2017-52 zo dňa 20.07.2018, podľa ktorého, obdobie prípravy na budúce povolanie spadajúce pred rok 1976 by sa mohlo započítať ako príprava na povolanie v kategóriách funkcie. Citoval aj z nálezů Ústavného súdu SR, č. I. ÚS 306/2010-30 v porovnateľnej veci, o započítanie odpracovaných rokov občana - baníka.

11. Sťažovateľ disponuje svedkami, spolužiakmi, fotografiami, ktorými vie preukázať, že od 15 rokov veku boli vyučovaciami predmetmi práve vojenská príprava, poradová príprava, ostrý vojenský výcvik, telesné, fyzické a psychické nároky, silná odlúčenosť od rodiny a pod.. Žiaci vojenských stredných škôl mali pridelené ručné strelné zbrane a chladné zbrane do roku 1991, ktoré od roku 1991 žiakom odobrali a prideliť im ich len v posledných 6. mesiacoch štúdia. Žalobca tak vykonával službu v tých istých priestoroch ako vojaci z povolania a je presvedčený, že odo dňa nástupu do vojenskej strednej školy sa musí táto doba hodnotiť ako služba v I. a II. kategórii funkcií.

12. V ďalšom texte kasačnej sťažnosti sťažovateľ prezentoval vlastné úvahy o charaktere vojenskej služby v historických obdobiach a zopakoval nesúhlasné stanovisko s názormi vyjadrenými Krajským súdom v Trenčíne, ktorý mal v prípade pochybnosti o výkone služby sťažovateľa, ustanoviť do konania súdneho znalca, prípadne vypočuť svedkov. Správny súd sa vo svojom rozhodnutí oprel o ustanovenie § 130 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb., ktorý bol podľa § 143a od 01.07.2002 na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužiteľný. Opätovne zdôraznil, že žiaci vojenských gymnázií chodili do služieb na roty, držali službu, boli súčasťou mobilizačných plánov ČSĽA, držali bojovú pohotovosť, zúčastňovali sa bojových poplachov, a z tohto dôvodu žiadal o poskytnutie ochrany proti žalovanému. Podľa jeho názoru, mal súd vo výroku svojho rozsudku uviesť prameň práva a konkrétne ustanovenie právneho predpisu, aplikácia ktorého bola rozhodujúca pre priznanie alebo nepriznanie I. kategórie funkcií od 15 rokov veku. Nesúhlasil s názorom, že do preferovanej I. kategórie funkcií bol v zmysle zákona viazaný iba status vojaka z povolania. I keď je pravdou, že sťažovateľ v roku 2003 nepodal sťažnosť na vydané rozhodnutie, nemal však v tom čase dostatok informácií. Za vadu považuje aj nezarábanie obdobia od 03.05.1977 do 28.08.1978 po braneckom odvode na OVS v Banskej Bystrici. Je podľa neho neférové, ak svoje stanovisko založil žalovaný na tvrdení, že sa mal žalobca o veci zaujímať v relevantnom čase a nie až teraz.

13. Na základe uvedených dôvodov a popísaných úvah žiadal sťažovateľ kasačný súd, aby rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zruší a vec vráti Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania a právneho zastúpenia.

14. Žalovaný vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti sa v plnom rozsahu pridržiaval svojho vyjadrenia k žalobe a vyslovil názor, že orgány verejnej správy postupovali v súlade so zákonom. Popísal priebeh administratívneho a súdneho konania, obsah žaloby a uviedol, že v danom prípade je predmetom konania rozhodnutie, ktorým nebolo určené, či sa obdobie štúdia na vojenskom gymnáziu započítava do I. alebo II. kategórie funkcií, prípadne ako ostatná vojenská služba, ale to, či rozhodnutie žalovaného zo dňa 14.06.2017 a jemu predchádzajúce prvostupňové rozhodnutie o zastavení konania o priznaní výsluhového príspevku, bolo vydané v súlade so zákonom. Uviedol, že doba štúdia žalobcu na vysokej vojenskej škole od 30.08.1978 do 29.08.1980, mu bola započítaná ako doba základnej vojenskej služby, z čoho je zrejmé, že v období pred týmto štúdiom nevykonával základnú vojenskú službu a ani počas štúdia na vojenskom gymnáziu. Už z pohľadu veku bolo neprijateľné, aby 15 roční maloletí vykonávali vojenskú činnú službu, a preto postavenie žiaka nie je možné zamieňať za druh vykonávanej funkcie ako

požiadavku zaradenia do I. alebo II. kategórie funkcií. Vlastnoručným podpisom dňa 25.04.1995 žalobca vyjadril súhlas s výkazom doby občianskeho zamestnania a služobného pomeru. Z predmetného výkazu vyplýva, že doba štúdia žalobcu v 1. až 4. ročníku na vojenskom gymnáziu sa považovala za dobu občianskeho zamestnania a bola zaradená do III. pracovnej kategórie. Žalobca začal vykonávať základnú vojenskú službu až nástupom na vojenskú vysokú školu. Zo žiadneho všeobecne záväzného právneho predpisu upravujúceho poskytovanie dávky výsluhového zabezpečenia profesionálnemu vojakovi nevyplýva, že by do doby trvania služobného pomeru v ozbrojených silách malo byť započítané aj štúdium na vojenskom gymnáziu.

15. Podľa názoru žalovaného, Krajský súd v Trenčíne za zaoberal všetkými relevantnými skutočnosťami namietanými žalobcom v žalobe, pričom v kasačnej sťažnosti neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by presahovali rámec žaloby a ktoré by spochybňovali správnosť rozsudku krajského súdu alebo zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy. Tvrdenia žalobcu sú len účelové a neopierajú sa o žiadne ustanovenia právnych predpisov. V súvislosti s požiadavkou žalobcu na zisťovanie skutkového stavu vo veci súdom, poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 25Sa/30/2018, v ktorom bolo konštatované, že úlohou správneho súdu nie je dopĺňovať vecnú, či právnu argumentáciu žalovaného ale skúmať, či si správny orgán zadovážil dostatok podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil skutočný stav veci, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom.

16. Žalovaný poprel pravdivosť tvrdenia žalobcu, že nemá k dispozícii relevantné dokumenty. Všetky podklady potrebné pre vydanie rozhodnutia mali správne orgány k dispozícii. Posúdenie doby štúdia žalobcu na vojenskom gymnáziu vychádzalo zo zákonných ustanovení a nariadenie č. 11 z 02.08.1985, na ktoré poukazoval sťažovateľ, upravovalo iba to, ako sa táto doba má zaznamenať vo výkaze. Posudzovanie doby štúdia na vojenských stredných školách, ktorá predchádzala vykonávaniu základnej vojenskej služby, už bolo predmetom súdneho prieskumu. Žalovaný poukázal na príslušnú judikatúru krajských súdov ako i Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých sa riešila obdobná problematika. V závere svojho vyjadrenia poukázal na žalobný petit kasačnej sťažnosti, ktorý je nevykonateľný.

17. Vzhľadom na okolnosť, že predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie o zastavení konania vo veci priznania výsluhového príspevku žalobcu, účelom konania bolo posúdenie, či napadnuté rozhodnutia boli vydané v súlade so zákonom a či obsahovali všetky zákonné náležitosti a nie určenie, či dobu štúdia žalobcu na vojenskom gymnáziu je potrebné na účely dôchodkového zabezpečenia hodnotiť ako I. alebo II. kategóriu funkcií.

18. Na základe uvedených dôvodov žalovaný žiadal kasačný súd, aby kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „kasačný súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

20. Kasačný súd, po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi kasačnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Žiline, preskúmal rozsudok správneho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa správny súd vysporiadal so všetkými zásadnými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

21. Predmetom súdneho prieskumu bol postup a rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktorými bolo zastavené konanie o priznanie výsluhového príspevku žalobcovi od 01.05.1995 z dôvodu, že VÚSZ rozhodnutím zo dňa 17.05.1995, podľa § 33 ods. 1 písm. b/ zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov, v znení účinnom do 10.08.1995, priznal žalobcovi od 01.05.1995 výsluhový príspevok po dobu dvoch rokov od prepustenia zo služobného pomeru, t. j. do 30.04.1997.

Kasačný súd preskúmal rozhodnutia orgánov verejnej správy v spojitosti s rozsudkom krajského súdu v rozsahu námietok doručených v lehote podľa § 443 ods. 1 SSP. Na nové skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli uplatnené v konaní pred krajským súdom, kasačný súd neprihliadol (§441 SSP).

22. Podľa § 33 ods. 1 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov, vojakom z povolania prepusteným zo služobného pomeru podľa § 26 ods. 1 písm. a/ až c/ a e/ až g/ a ods. 2 patrí výsluhový príspevok:

- a) po dobu jedného roka od prepustenia zo služobného pomeru vo výške 20 % platu, ak konali službu v ozbrojených silách po dobu kratšiu ako 10 rokov;
- b) po dobu dvoch rokov od prepustenia zo služobného pomeru vo výške 30 % platu, ak konali službu v ozbrojených silách po dobu najmenej 10 rokov, ale kratšiu ako 20 rokov;
- c) do 60 rokov veku vo výške 30 % platu, ak konali službu v ozbrojených silách po dobu najmenej 20 rokov. Táto výmera sa zvyšuje za 21. a každý ďalší ukončený rok služby o 1% platu.

23. V konaní bolo preukázané, že sťažovateľ bol od 01.09.1974 do 29.08.1978 študentom vojenského gymnázia SNP v Banskej Bystrici, od 30.08.1978 do 10.07.1982 bol študentom Vysokej vojenskej školy pozemného vojska vo Výškove, pričom v tomto období vykonával základnú vojenskú službu a od 11.07.1982 do 30.04.1995 bol v služobnom pomere vojaka z povolania. Služobný pomer sťažovateľa trval od 30.08.1978, t. j. od začatia štúdia na Vysokej vojenskej škole, do 30.04.1995, teda 16 rokov, 8 mesiacov a 8 dní.

24. Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia právoplatným rozhodnutím zo dňa 17.05.1995 priznal sťažovateľovi, podľa § 33 ods. 1 písm. b/ zákona č. 76/1959 Sb. výsluhový príspevok po dobu dvoch rokov od prepustenia zo služobného pomeru, t. j. do 30.04.1997. Pre nárok na výsluhový príspevok bola sťažovateľovi započítaná celá doba služby v ozbrojených silách. Orgány verejnej správy nemohli vyhovieť žiadosti sťažovateľa zo dňa 18.07.2016 a vydať nové rozhodnutie o výsluhovom príspevku z dôvodu, že pre účely jeho priznania nemohla byť započítaná doba štúdia na vojenskom gymnázium od 01.09.1974 do 29.08.1978 tak ako to žiadal sťažovateľ z dôvodu, že toto obdobie nebolo možné posudzovať ako obdobie služobného pomeru vojaka. Konanie o predmetnej žiadosti preto bolo podľa § 30 ods. 1 písm. i/ zákona č. 71/1976 Zb. správneho poriadku, zastavené.

25. Podľa Prílohy č. 3 ods. 1 Nariadenia náčelníka generálneho štábu Československej ľudovej armády č. 11 z 02.08.1985 (ďalej len „nariadenie“) s názvom „Zásady pre vykazovanie základnej (náhradnej) služby poslucháčov (žiakov) vojenských škôl z radov občianskej mládeže“, poslucháči (žiaci) vojenských škôl do dovŕšenia veku 17 rokov boli vo vojenských školách vedení ako chovanci a doba štúdia sa im započítava do nástupu vojenskej činnnej služby ako doba potrebná k príprave na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky [§ 10 ods. 1 písm. d/ zákona č. 121/1975 Zb.], t. j. v III. pracovnej kategórii. Podľa Prílohy č. 3, časti „Štúdium v rokoch 1973-1979, položky č. 23, žiaci vojenského gymnázia základnú vojenskú službu vykonávali až odo dňa nástupu na vysokú vojenskú školu (por. č. 23. Súčasne podľa Prílohy č. 1, por. č. 4, sa štúdium na vojenskom gymnázium vykazuje ako doba zamestnania).

26. Uvedené podporuje aj interný predpis Ministerstva národnej obrany z roku 1970 (predložený sťažovateľom), upravujúci postavenie, práva a povinnosti žiakov vojenských stredných škôl. V jeho základných ustanoveniach, Hlava 1, bod 1. sa uvádza, že vojenské gymnázium poskytuje žiakom úplné stredné vzdelanie zakončené maturitou. Je rovnoprávne s civilným gymnázium prírodovedného smeru. Žiaci vojenského gymnázia sú predurčení k štúdiu na vojenských vysokých školách. Vojenské gymnázium im poskytuje okrem vedomostí prírodovedného smeru aj základné vojenské znalosti. Právne postavenie žiakov vojenského gymnázia je upravené v časti označenej Hlava 2, bod 6., podľa ktorého, žiaci vojenského gymnázia a žiaci 1. a 2. ročníkov vojenskej strednej odbornej školy nie sú vojakmi v základnej službe. Žiaci štvrtých ročníkov vojenského gymnázia sa podrobujú v 1. polroku odvodu. Vojenskú základnú službu nastupujú dňom nástupu na vojenskú školu alebo do nadstavbového kurzu pri vojenskej strednej odbornej škole alebo inej vojenskej škole.

27. Krajský súd správne vo svojom rozsudku poukázal na príslušné ustanovenia zákona č. 92/1949 Sb. Branný zákon, v znení účinnom do 31.12.1978, ktorý presne stanovuje definíciu vojaka, povinností a práva, ktoré z tohto postavenia vyplývajú. Zároveň konštatoval, že žiadny právny predpis upravujúci sociálne zabezpečenie bývalých vojakov (zákony č. 76/1959 Sb., č. 114/1998 Zb., č. 328/2002 Z. z.), neurčuje štúdium na vojenskom gymnáziu za výkon vojenskej služby, prípadne služobný pomer. Štúdium na vojenskom gymnáziu od 01.09.1974 do 29.08.1978 nespĺňa charakteristiky prác, zaradovaných do I. a II. pracovnej kategórie podľa § 5 zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení, príp. § 12 zákona č. 121/1975 Zb.. Žalobca v období štúdia na vojenskom gymnáziu nebol vo vojenskej činnej službe (§ 20 ods. 2 zákona č. 92/1949 Zb. Branný zákon). Náhradnú vojenskú službu vykonal až od 30.08.1978 do 29.08.1980 a vojacom z povolania bol od 11.07.1978 do 30.04.1995. Zaradenie do I. kategórie funkcií až od 30.08.1978 považuje aj kasačný súd za súladné so zákonom z dôvodu, že žiaci vojenských stredných škôl a vojenských gymnázií neboli vojakmi základnej vojenskej služby, resp. neboli v služobnom pomere.

28. Podľa § 30 ods. 1 písm. i/ zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, správny orgán konanie zastaví, ak v tej istej veci sa právoplatne rozhodlo a skutkový stav sa podstatne nezmenil.

29. Keďže správny orgán - Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia rozhodol vo veci nároku na výsluhový príspevok sťažovateľa rozhodnutím zo dňa 17.05.1995 a skutkový stav sa podstatne nezmenil, pretože obdobie štúdia na vojenskom gymnáziu nebolo možné zaradiť do doby služobného pomeru vojaka z povolania, tak ako to požadoval sťažovateľ, správny orgán rozhodol v súlade so zákonom, keď konanie zastavil.

30. Podľa názoru kasačného súdu, Krajský súd v Trenčíne sa vo svojom rozsudku, č. k. 28Sa/8/2017-152 zo dňa 25.04.2019, dostatočným spôsobom vysporiadal s podstatnými námietkami sťažovateľa, v súlade s právnym názorom Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 200/09 o náležitostiach odôvodnenia rozhodnutia, podľa ktorého: „... možno vyvodiť záver, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému“ (obdobne napr. II ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

31. Na základe uvedených dôvodov kasačný súd nepovažoval kasačnú sťažnosť žalobcu za dôvodnú, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

32. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 a 4 SSP a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže žalobca v tomto konaní nebol úspešný a žalovanému právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

33. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný riadny opravný prostriedok.